

Tuki annetaan mahdollisuuksien mukaan omassa tutussa ympäristössä ja luokassa. Tarpeen kasvaessa tukimuotoja voidaan lisätä joustavasti ja päinvastoin.

Tuen kolmiportaisuus Peruskouluissa

Kouvola®

Tuen kolmiportaisuus

Kouvolan peruskouluissa

Kaupungin perusopetuksen oppilaiden oppimisen ja koulunkäynnin tuki järjestetään perusopetuslain mukaisesti kolmiportaisena: **yleinen tuki** (lyhytaikaiset yksittäiset tukimuodot), **tehostettu tuki** (säännöllinen useamman tukimuodon käyttö) sekä **erityinen tuki** (jatkuva vahva tuki).

Tavoitteena on riittävän varhainen ja ennalta ehkäisevä tuki. Tukea annetaan mahdollisuuksien mukaan omassa tutussa ympäristössä ja luokassa. Kaikki tukimuodot järjestetään suunnitelmallisesti oppilaan kehitystason ja yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Tuen tarpeen kasvaessa tukimuotoja voidaan lisätä joustavasti ja päinvastoin.

Kolmiportainen tuki

Tukimuotoja ovat mm. tukiovetus, samanaikaisopetus, eriyttäminen, joustavat ryhmittelyt, erilaiset oppimisympäristöt ja oppimateriaalit, osa-aikainen erityisopetus sekä oppilashuollon palvelut.

1 Yleinen tuki - tilapäistä tukea, jossa korostuu tukiovetus

Yleinen tuki on laadukasta opetusta, jossa huomioidaan oppilaiden erilaiset oppimistavat ja työskentelyrytmit. Tukimuotoina painottuvat eriyttäminen, tukiovetus, oppilaan ohjaus ja osa-aikainen erityisopetus sekä oppilashuollon palvelut ja opintojen ohjaus.

Myös muut tukimuodot ovat mahdollisia.

Pedagogisen arvion perusteella päätetään yleisen tuen jatkumisesta tai siirtymisestä tehostettuun tukeen.

2 Tehostettu tuki - yksilöllinen tuki, jossa korostuu osa-aikainen erityisopetus

Oppilaalla on oikeus saada tehostettua tukea, jos yleinen tuki ei riitä. Tehostetun tuen jakso kestää ennalta sovitun ajan ja siinä hyödynnetään samanaikaisesti eri tukimuotoja. Tukimuodot määritellään yksilöllisesti oppimissuunnitelmassa ja tavoitteita arvioidaan säännöllisesti. Tehostetun tuen jakson jälkeen on mahdollista siirtyä takaisin yleiseen tukeen tai jatkaa tehostetussa tuessa.

Pedagogisen selvityksen perusteella voidaan myös päättää oppilaan siirtymisestä erityisen tuen piiriin.

3 Erityinen tuki - vaatii erityisen tuen päätöksen ja henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS)

Erityisopetus voidaan järjestää muun opetuksen yhteydessä tai osittain tai kokonaan erityisluokalla tai muussa soveltuvassa paikassa. Käytössä ovat kaikki mahdolliset tukitoimet, ja tarvittaessa oppimääriä voidaan yksilöllistää.

Tuen tarvetta arvioidaan säännöllisesti lukuvuosittain ja erityisen tuen päätös tarkistetaan aina tuen tarpeen muuttuessa sekä 2.luokan jälkeen ja ennen 7.luokkaa.

Joustavat tukipalvelut

KOULUKOUTSAUS

Koutsit auttavat oppilaita koulunkäyntiin liittyvissä vaikeuksissa, kuten oppimisen, keskittymisen, tarkkaavuuden, oman toiminnan ohjaamisen tai käyttäytymisen haasteissa ratkaisukeskeisen työotteen avulla.

Koulukoutsauksessa tuodaan esiin oppilaan vahvuuksia ja voimavaroja sekä etsitään uudenlaisia käyttäytymis- ja toimintamalleja.

TUKI- JA ARVIOINTIJAKSOT

Oppilaiden koulunkäynnin tukemiseksi voidaan järjestää tuki- ja arviointijaksoja kaupunkitason erityisluokissa, alueellisissa pienryhmissä sekä joissain tapauksissa JOPO-ryhmässä tai yleisopetuksen ryhmässä. Jakson sisältö suunnitellaan yksilöllisesti ja huoltajien kanssa pyritään tiiviiseen yhteistyöhön.

Tukijaksolla voidaan perehtyä syvemmin oppilaan oppimiseen, koulunkäyntiin, kuntoutukseen ja arkeen liittyviin erityis-

KONSULTAATIO

on tukitoimi opiskelun tehostamiseksi. Konsultoivat erityisopettajat tukevat ensisijaisesti koulun henkilökuntaa opetusjärjestelyjen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Erityisopettajat tarjoavat vuorovaikutuksen kautta omaa asiantuntemustaan muiden käyttöön sekä antavat vinkkejä koulun/luokan arkeen.

kysymyksiin. Joskus tukijaksoa tarvitaan kärjistyneen tilanteen selkiyttämiseksi.

Arviointijakson ensisijaisena tavoitteena on selkiyttää, kuinka oppilaan koulunkäyntiä voidaan tukea hänen omassa koulussaan. Jakson aikana voidaan arvioida tarkemmin esim. oppilaan erityisen tuen tarvetta tai oppimistyyliä. Joissain tapauksissa arviointijakson avulla pyritään selvittämään oppilaalle sopivin opetusmuoto tai -ryhmä.

KOULUNKÄYNNINOHJAAJAT

Kasvatustehtävä on koulun kaikkien aikuisten velvollisuus. Koulunkäynninohjaaja osallistuu omalta osaltaan perusopetuslain mukaiseen oppilaiden kasvun tukemiseen.

Hän ohjaa oppimisessa ja oppimisen prosesseissa erilaisissa oppimistilanteissa sekä tukee oppilaiden toimintakykyä, itsenäisyyttä ja omatoimisuutta.

Työhön voi kuulua koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan tehtäviä.

Kouvolan kaupungin perusopetuksessa työskentelee n. 200 koulunkäynninohjaajaa. Suurin osa työskentelee erityisluokilla tai pienryhmissä, osa yleisopetuksen kouluilla useassa luokassa. Ohjaajat ovat koulu- tai ryhmäkohtaisia ja työnkuva voi vaihdella tilanteen ja tarpeen mukaan.

SANASTOA:

Tukiopetusta annetaan niin usein ja laajasti, kuin oppilaan koulumenestyksen kannalta on tarkoituksenmukaista. Tukiopetusta voidaan antaa oppituntien aikana tai niiden jälkeen. Pääsääntöisesti tukiopetuksesta vastaa oppilaan oma opettaja. Aloitteen tukiopetuksen antamisesta voi tehdä oppilas, huoltaja, opettaja tai muu oppilaan opetukseen osallistuva henkilö. Huoltajaa tiedotetaan tukiopetuksesta.

Samanaikaisopetuksella tarkoitetaan opetustilannetta, jossa kaksi tai useampia opettajia työskentelee samassa opetustilassa yhteisten oppilaiden kanssa. Tarvittaessa toinen opettajista voi ottaa osan oppilaista toiseen tilaan työskentelemään.

Eriyttämisellä varioidaan tai muokataan oppiaineen sisältöä, muotoa tai havainnollistamistapaa. Opetuksessa voidaan vaihdella oppimiseen käytettävää aikaa tai opetettavan aineksen laajuutta ja syvyyttä. Eriyttäminen voi kohdistua mm. opetuksen sisältöihin, opetusmateriaaleihin, työtapoihin, tehtäviin ja arviointiin. Opettaja valitsee opetusmenetelmänsä ja suunnittelee työtapoja yhdessä oppilaiden kanssa.

Joustavassa ryhmittelyssä ryhmiä muodostetaan yhden tai useamman luokan oppilaista ja ryhmät perustuvat sen hetkiseen oppimisen tarpeeseen. Jokaiselle ryhmälle ja yksilölle pyritään saamaan mahdollisimman myönteinen oppimisympäristö ja oppimistilanne.

Erlaiset oppimisympäristöt ja oppimateriaalit

Oppimisympäristöä voidaan muokata mm. luokkatilaa vaihtelemalla, sitä uudelleen järjestelemällä ja paikkoja vaihtelemalla. **Oppimateriaalia** voidaan muokata ja tarvittaessa keskittyä opiskelemaan esimerkiksi tietyn aihealueen ydinsisältöjä tai mm. ottaa käyttöön toisenlainen oppikirja.

Osa-aikainen erityisopetus

Laaaja-alainen erityisopettaja tekee yhteistyötä luokan-/aineenopettajan kanssa oppilaiden hyväksi. Laaja-alainen erityisopettaja antaa koulupäivän sisällä osa-aikaista erityisopetusta joko yksilö-, pienryhmä- tai samanaikaisopetuksena. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan oppilaille, jotka tarvitsevat tukea esim. kielellisissä tai matemaattisissa taidoissa, yksittäisten oppiaineiden kohdalla, opiskelutaidoissa tai sosiaalisissa taidoissa. Osa-aikaisen erityisopetuksen järjestämistavoista tiedotetaan huoltajille koulukohtaisesti.

Oppilashuollon palveluja ovat kouluterveydenhuolto ja koulunkäynnin tukeminen. Oppilashuolto kuuluu kaikille koulu yhteisössä työskenteleville sekä oppilashuoltopalveluista vastaaville viranomaisille. Se on sekä yksilöllistä että yhteisöllistä tukea ja sitä toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja huoltajan kanssa. Oppilashuoltoa koordinoidaan ja kehitetään moniammatillisessa oppilashuoltoryhmässä, jonka puheenjohtajana toimii yleensä koulun rehtori. Lisäksi siihen voivat kuulua erityisopettaja, oppilaanohjaaja, kouluterveydenhoitaja, koulukuraattori, koulupsykologi, psykologi ja muita oppilaan hyvinvointia edistäviä erityisryhmiä ja muita tarvittaessa luokan-/aineenopettaja ja koulunkäynninohjaaja. Huoltajia tiedotetaan oppilashuoltoryhmän toiminnasta koulukohtaisesti.

Oppimissuunnitelma on suunnitelma oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin etenemisestä ja siinä tarvittavista opetusjärjestelyistä sekä oppilaan tarvitsemasta tuesta.

Oppimäärän yksilöllistäminen

merkitsee oppilaan oppimiselle asetettavan tavoitetasen määrittelemistä hänen omien edellytystensä mukaiseksi. Oppimäärän yksilöllistämistä määrätään erityisen tuen päätöksessä. Yksilöllistäminen on mahdollista silloin, jos edes ydinsisältöihin liittyvien tavoitteiden saavuttaminen hyväksytysti ei tuesta huolimatta ole oppilaalle mahdollista tietyyssä oppiaineessa.

HOJKS, henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma,

on oppilaan oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvä tavoitesuunnitelma sekä suunnitelma opetuksen sisällöistä, pedagogisista menetelmistä ja muista tarvittavista tukitoimista.

Pedagoginen arvio on arvio siitä, millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, oppilashuollollisilla tai muilla tukijärjestelyillä oppilasta tulisi tukea. Arviossa kuvataan oppilaan oppimisen ja koulunkäynnin tilanne kokonaisuutena sekä oppilaan koulunkäyntiin liittyvät erityistarpeet.

Pedagogisessa selvityksessä

kuvataan oppilaan oppimisen etenemistä, tehostetun tuen vaikutuksia ja oppilaan kokonaistilannetta. Siinä arvioidaan millaisilla pedagogisilla, oppimisympäristöön liittyvillä, oppilashuollollisilla ja muilla mahdollisilla tukijärjestelyillä oppilasta tulisi tukea. Pedagogisessa selvityksessä voidaan myös perustellusti arvioida oppimäärien mahdollisia yksilöllistämisen tarpeita.

Pienryhmät ja erityisluokat

Erityisen tuen piirissä olevan oppilaan opetus pyritään järjestämään lähikoulussa tukitoimien avulla. Mikäli opetusta ei pystytä järjestämään kokonaan integroidusti, se järjestetään joko alueellisessa pienryhmässä tai kaupunkikohtaisessa erityisluokassa.

Alueelliset pienryhmät on tarkoitettu oppilaille, jotka tarvitsevat koulunkäynnissään runsaasti tukea. Ryhmäkoko on kymmenen oppilasta. Oppilaille on tehty luokkamuotoisen erityisopetuksen päätös ja he kuuluvat pääasiassa yleisen oppivelvollisuuden piiriin.

Kaupunkitason erityisluokkiin

ohjataan oppilaita koko kaupungin alueelta. Oppilaiden opetukselliset tarpeet ovat suuria ja oppilaiden hyväksi tehdään usein yhteistyötä hoitavien ja kuntouttavien tahojen kanssa. Tavoitteena on tarjota oppilaille kuntouttava oppimisympäristö, jossa heillä on mahdollisuus oppia ja kasvaa omien edellytystensä mukaisesti. Ryhmäkoko on kuusi, kahdeksan tai kymmenen oppilasta.

Joustava perusopetus (JOPO) toteutetaan ensisijaisesti pienryhmäopetuksena. Joustavaa perusopetusta suorittava oppilas voi olla joko yleisen, tehostetun tai erityisen tuen piirissä.

Yhteystiedot

Kasvun ja oppimisen tukipalvelut

Jatta Mättö, erityisen tuen koordinaattori
jatta.matto@kouvola.fi, puh. 020 615 8426

Pirjo Piironen, erityisen tuen päällikkö
pirjo.piironen@kouvola.fi, puh. 020 615 6026

Lisätietoa tuen
kolmiportaisuuden toteutumisesta
saat myös lapsen luokanopettajalta
luokanvalvojalta, laaja-alaiselta
erityisopettajalta ja rehtorilta.

